

Pohjalainen Rapsodia. Leevi Madetojan temaattis-bibliografinen teosluettelo

Heikki Poroila
Honkakirja 2024
712 sivua

Leevi Madetoja (1887–1947) kuului 1900-luvun alkupuoliskolla maamme eturivin säveltäjiin. Hänen tuotantonsa on kuitenkin suurimmaksi osaksi jäänyt julkaisematta, ja siksi vain harvat hänen teoksistaan ovat vakiintuneet osaksi perusohjelmistoa. Arvatenkin tunnetuin Madetojan teoksista on sata vuotta sitten ensi kertaa esitetty ooppera *Pohjalaisia*, op. 45, joka juhlavuoden kunniaksi on palannut Kansallisoopperamme ohjelmistoon (käykää katsomassa!).

Madetojan teosluettelaita on aiemmin julkaistu kaksikin, **Kalervo Tuukkasen** ja **Pekka Hakon** vuoden 1982 vihkonen ja **Seija Lappalaisen** ja **Erkki Salmenhaaran** perusteellisempi teosluettelo vuodelta 1987. **Heikki Poroilan** upouusi luettelo *Pohjalainen rapsodia* nostaa teosluet-

telon käsitteen kuitenkin aivan uudelle tasolle. Sen lisäksi, että tiedot teoksista ja niiden käsikirjoituksista on päivitetty ja joka teosta on taustoitettu muun muassa Kansalliskirjaston digiarkistosta löytyvien sanomalehtiarvioiden avulla, on mukana nuottiesimerkit (incipit) lähes kaikista Madetojan teoksista ja fragmenteista nuottigraafikko **Jani Kyllösen** piirtämänä. Kyseessä on siis temaattis-bibliografinen teosluettelo, jollaisia Suomessa (vaan ei suomeksi!) on aiemmin julkaistu vain yksi – tietenkin **Sibeliuksen** teoksista (Dahlström 2003).

Teosluettelossa on johdanto-osuus, jossa valotetaan perusteellisesti käytettyjä käsitteitä ja teosten luettelointitapoja, ja sen jälkeen varsinainen teosluettelo jakaantuu viiteen osaan: Madetojan opusnumeroidut teokset, sävellykset ilman opusnumeroa, sovitukset muiden säveltäjien teoksista, tunnistamattomat tai toteutumattomat hankkeet sekä virheellisesti Madetojan säveltämiksi mainitut teokset (enimmäkseen Madetojan puolison, monitaitoisen **L. Onervan** tuotantoa). Lisäksi on listattu Madetojan aiemmat teosluettelot ja Madetojan sävellyksiä sisältävät nuottikokoelmat.

Luetteloon on Poroila pannut valtavasti työtä, ja se näkyy jokaisella sivulla. Erityiskiitoksen ansaitsee Madetojan opusnumeroimattomia teoksia koskeva osuus. Se ei sisällä ainoastaan valmiita teoksia, vaan myös keskeneräisiä teoksia ja fragmentteja. Kaikille niistä on annettu aakkosjärjestyksessä uusi LM-numero, joiden toivoisi jatkossa vakiintuvan tutkijoiden – ja miksei kustantajien-

kin – käyttöön.

Kritiikkiä täytyy antaa joistakin pikku kirjoitusvirheistä ja unohduksista – esimerkiksi näytelmämusiikista *Alkibiades*, op. 6, on esillä vain julkaistun version kolmen osan nuottiesimerkit, vaikka kuvailutekstissä kerrotaan, että koko viisiosaisen teoksen partituuri löytyy Kansalliskirjastosta. Nuottikuva ei aina ole toistunut kunnolla, vaan joskus ohuet nuottiviivat ovat printtauksessa kadonneet näkyvistä. Mukana ei myöskään ole systemaattista lueteloa, jossa Madetojan teokset olisi listattu genren tai kokoonpanon mukaan, mutta tekijä on suunnitellut luovansa sellaisen Wikipediaan.

Pohjalainen rapsodia on teos, jonka tulisi löytyä jokaisen maamme musiikkitieteilijän hyllystä, varsinkin jos hänen tutkimusmielenkiintonsa kohteet mitenkään sivuavat klassista musiikkia. Tästä 712-sivuisesta järkäleestä on Poroilan eetoksen mukaisesti otettu vaatimattoman pieni painos maamme metsävarojen varjelemiseksi, mutta se toivottavasti viedään nopeasti käsistä. Jälleenmyyjillä kirjan hinta vaihtelee viidenkymppin molemmin puolin, mutta kirjaa saa myös tekijältä, ja tekijän yhteystiedot saa toimitukselta. Vahva suositus!

Sasha Mäkilä

Pepe

Severi Koivusalo: Pepe Ensi-ilta 4.10.2024

Muusikko **Pepe Willbergin** elämästä ja vaiheista dokumentin ohjannut ja käsikirjoittanut **Severi Koivusalo** on päässyt likelle muusikkoa tämän elämää kuvatessaan. Dokumentti seuraa muun muassa Islanders- ja Saimaa-yhtyeistä tutun, yli 70-vuotiaan tähden vaiheita lavalla, arjessa ja arkistomateriaalien kautta.

Tyypillisesti seurantadokumentin muotoa noudattavassa musiikkielokuvassa rakenne etenee jotenkin näin: aluksi näytetään hiukan behind the scenes -tyylistä materiaalia dokumentin päähenkilöstä, tässä tapauksessa Pepestä, esimerkiksi juuri ennen esiintymistä tai sen jälkeen. Tästä siirrytään haastatteluihin, joissa päähenkilö kertoo elämästään ja läheiset va-

littavat hänen vaiheitaan. Kollegat, sukulaiset ja rakastetut kertovat inhimillistäviä ja ylistäviä anekdootteja, ja Pepe on hämillään tai kieltäytyy tyypilliseen suomalaisen miehen tapaan ottamaan kehuja vastaan. Seuraavaksi näytetään, miten valmistaututaan johonkin konserttiin tai muuhun esitykseen, joka vaatii erityistä valmistautumista. Näitä erilaisia kohtauksia leikataan yhdessä arkistomateriaalin kanssa kollaasiksi, joka huipentuu lopulta kyseiseen esitykseen. Tässä vertauskohtana on esimerkiksi suuren suosion ilmestyttyään saanut dokumentti *This is it*, joka kertoo **Michael Jacksonin** valmistautumisesta kiertueeseen, jota ei artistin äkillisen kuoleman vuoksi koskaan tullut. Pepen tapauksessa asia ei ole onneksi yhtä masentava, vaan Willberg elää edelleen Pikku-Huopalahdessa. Muutoin dokumentti on malliesimerkki

tällaisesta musiikkielokuvasta.

Jonkin verran kuolemaakin kuitenkin käsitellään elokuvassa, ovathan monet 70-luvulla vaikuttaneista suomalaisista artisteista nykyään melko vanhoja tai poismenneitä. Ehkä elokuvan liikuttavimmassa kohtauksessa vanhat sedät puhuvat puhelimessa **Pedro Hietasen** kanssa ja kannustavat syöpähoidoissa kamppailevaa ystäväänsä. Tekstitys muistuttaa, että Hietanen kuoli viime vuonna. Elokuvan päähenkilönä Pepe tuntuu jatkuvasti aidon lämpimältä, välittävältä ja vaatimattomalta ihmiseltä.

Dokumentti muistuttaa myös, ettei Pepen elämä ole ollut vain helppoa. Hän ei koskaan tuntenut isäänsä,

ja urakin oli moneen kertaan kaatua. Euroviisujen ehdokarsinnoissa jäätiin useamman kerran häviäjiksi, ja Syksyn sävelessä rampattiin, kunnes voitto tuli. Jää Pepen nykyisen vaimon

ja managerin **Pauliina Visurin** sivulauseeksi, että tupakka ja alkoholi oli jätettävä, jos uraa halusi jatkaa, ja ulosotostakin puhutaan. Nykyään Pepen elämä vaikuttaa terveeltä ja mukavalta, eikä urankaan puolesta ole valittamista. Menneisiin vastoinkäymisiin ei jäädä rypemään vaan niihin suhtaudutaan samalla lempeydellä kuin menestykseenkin.

Vaikka Pepe Willberg ei ollut itselleni juurikaan tuttu, saa elokuvasta pikakatsauksen kotimaisen popmusiikin kentästä. 70-luvun popskene näyttäytyy yllättävän villinä ja vapautuneena, ja on helppo ymmärtää arkistovideoista, miksi **Dannykin** on nähty seksisymbolina vuosikymmenestä toiseen. Yksi muusikoista muistelee melkein tippuneensa lavalta, kun yleisön tytöt olivat vetäneet tätä housunpuntista ote herkeämättä. Muita elokuvassa näkyviä tähtiä ovat esi-

merkiksi **Jorma Uotinen**, **Hector** sekä edesmennyt **Kirka** arkistomateriaaleissa. Pienessä maassa on pienet kulttuuripiirit, ja kaikki näyttävät pitävän Pepestä yhtä paljon. Kiharahiuksisen, ujosti hymyilevän miehen esittäessä viimeisessä kohtauksessa Musiikkitalon konserttisalissa italiaksi suuren soolonumeron on helppo ymmärtää, miksi kollegat pitävät Willbergiä paitsi ystävänä myös legendana.

Elisa Ruuhijärvi

Levoton Tuhkimo tekee itsestään epookin

Mari Rantasila: Levoton
Tuhkimo
Ensi-ilta 25.12.2024

Pieni poika ei saa isänsä hyväksyntää ja perustaa rock-bändin. Riittämättömyyden tunteelta ei pelasta äiti, tyttöystävä tai ilmiömäinen kansansuosio. Yksinäisen taiteilijan taakka on viedä tämän hautaan tai ainakin masennukseen, mutta lähipiiri lopulta pelastaa.

Mari Rantasilan ohjaama *Levoton Tuhkimo* on helposti kuvailtava, nopeasti ymmärrettävä musiikkielokuva. Kuvasuhteen kutistuessa kuvaputkitelevisioista tutuksi neliöksi katsoja tietää kuluttavansa hartaasti tehtyä epookkia. Urheilutakkien löysistä silueteista aina studion miesten vaaleisiin kauluspaitoihin tehtävänsä on hoitanut pilkulleen myös puvustus.

Saku Taittosen Neumann on herkkä naapurin runoilijapoika, joka pitää taiteellisesta visiostaan kiinni yllättävän tiukin ottein. Elokuvan näkökulma rajautuukin selkeästi tähän omaa tietään seuraavaan bändin keulakuvaan, joka ottaa neuvoja vastaan harvalta. Näyttelijän tarkka ilme- ja elekieli tekee herkullisen selkeäksi, keneltä. Yksinäisissä kohtauksissaan Taittosella on kehuttavasti skaalaa, mutta erityisen aitona välittyy Neu-

mannin suhde Marikaan (**Ronja Keiramo**).

Elokuvan nahkatakkinen tyttö ja tämän mukanaan tuoma romanssi ovat poikkeuksellista antia. Harvoin näkee näin kokonaisvaltaista naisen kuvaamista elokuvassa, tällaista elävää rakkaustarinaa. Katsoja saa tytön ensimmäisessä kohtauksessa nähdä lähikuvissa tämän huulet, hiukset ja nahkatakkin. Rantasilan katse naiseen on peittelemättömän ihaileva seksuaalisoimatta. Suhteen alun tasa-arvoisen hyväily, tarkkailu ja tutustuminen on kaunista katsottavaa. Keiramo ja Taittonen loistavat toisilleen turvallisina nuorina.

Dramaturginen rakenne avautuu enimmäkseen kronologisena muistelmateoksena, jossa kohtaukset vaikean isän kuolinvuoteella, jäämistöllä ja hautajaisissa muodostavat pikaisten nykyajassa käyntien sarjan. Arkiset kohtaukset 70- ja 80-luvuilla soljuvat kuvasta toiseen kitkattomasti, mutta ne keskeytetään toisinaan rymähtäen **Dingon** instrumentaaleilla ja keikkakuvalla. Lauluakin kuullaan, mutta se on pienessä osassa suhteutettuna sanoittaja Neumannin osaan elokuvan näkökulmahenkilönä. Tarina on siis Pertin, mutta äänimaailmassa pitävät valtaa muut pojat.

Tunnelma on yhtenäinen, mutta tahdille on annettu liikaa liikkumavaraa. Alun hengästyttävästä paikkojen, ihmisten ja tärkeiden tapahtumien esittelystä rauhoitutaan muutamien konfliktien kirjomaan bändin huippu-aikaan. Loppu tuntuu koittavan jo elokuvan toisessa kolmanneksessa: yhtyeen ja taiteilijan luhistuminen kuvataan piinallisen hitaasti, jännite kadotetaan. Alkujaankin keskinkertainen ja katsojaa aliarvioiva dialogi on erityisen heikoissa kantimissa elokuvan riitakohtauksissa, joita loppupuolella riittää kyllästymiseen asti. Myös parhaan ystävän Pepen rooli Neumannin elämässä jää aavistuksen verran liian irralliseksi kokonaisuudesta.

Draamankaarellisten töppäilyjensä keskelläkin *Levoton Tuhkimo* onnistuu kuitenkin olemaan eloisa, viihdyttävä ja aidosti koskettava elokuva. Nykypäivän katsojalle silmää isketään ottamalla esiin Dingon rohkean feminiininen tyyli, kun taas managerin markkinoima ”yksi keikka vielä, sitten tauko” -puhe muistuttaa painostavan-motivoivan työelämäjargonin vanhuudesta. Osattiin sitä ennenkin, niin omaleimainen tie menestykseen kuin loppuunpalaminenkin.

Martta Tikka

Tauno Marttinen: Poltettu Oranssi

Aleksanterin teatteri 31.8.2024
Libretto: Eeva-Liisa Manner
Ville Saukkonen, ohjaus
Jaan Ots, kapellimestari
Rooleissa: Elli Vallinoja, Rolf Broman, Maria Turunen, Ville Salonen, Eeva Semerdjiev

Nyt jo neljättä kertaa järjestetty Helsingin oopperakesä kokoaa siipiensä suojaan monenlaista kamarioopperaa ja musiikkiteatteria. Pääkaupunkiseudun musiikkielämää jo kahdeksan vuoden ajan kekseliäillä tuotannoiltaan rikastanut Opera Box on itseoi-keutetusti ollut mukana alusta asti.

Jokainen kulttuurielämää seuraava varmaankin huomasi, että Box joutui hiljattain myrskyn silmään verkkolehti *Long Playn* ”Muusikon paradoksi” -artikkelin jälkeen. Ehkä tästä syystä myös *Poltetun Oranssin* esiintyjäkaartiin oli tullut muutoksia, kuka tietää? Boxin vene on saattanut hieman keikkua, mutta taiteellisesta tasosta ei ole silti tarvinnut tinkiä.

Hämeenlinnaissa väeltäjä **Tauno Marttisen** (1912–2008) ooppera *Poltettu Oranssi* perustuu **Eeva-Liisa Mannerin** (1921–1995) vuonna 1968 kirjoittamaan samannimiseen näytelmään. Teos on Marttisen toinen televisio-ooppera **Gogolin Päällysviitan** jälkeen, mutta oopperan syntyvai-

heissa on muutakin mielenkiintoista. Sitä käytettiin opetusmateriaalina Lahden oopperaseminaarissa jo kesällä 1969, ja saman vuoden syksynä RSO ja kapellimestari **Stephen Portman** nauhoittivat teoksen musiikin etukäteen myöhemmin toteutettavaa TV-tuotantoa varten. Tuotanto kesti kesään 1971 asti, ja sen uutisoitiin olevan kotimaisen television pisin värituotanto siihen mennessä.

Ennen ensilähetystään syksyllä 1971 teos osallistui myös Salzburgin TV-oopperafestivaalille, jossa se sai toisen palkinnon – kyseessä ei siis ollut kamarioopperakilpailu eikä ensimmäinen palkinto, kuten Boxin teosesittelystä virheellisesti kerrotaan, eikä valtavalle orkesterille sävellettyä teosta olisi kamarioopperaksi voinut edes kutsua. Kun Kansallisooppera otti *Poltetun Oranssin* ohjelmistoonsa vuonna 1975, esitettiin se oopperan Sörmäisissä sijainneella pienellä näyttämöllä, jossa tilaa oli vain kouralliselle muusikoita. Siksi Marttinen joutui sovittamaan teoksensa uudestaan kamarikokoonpanolle. Kaikesta Marttinen ei halunnut kuitenkaan tinkiä, joten suurta orkesteria vaativat osuudet oli nauhoitettu etukäteen kapellimestari **Eero Erkkilän** johdolla.

Nyt kuulumme siis teoksen kamariversion, mutta ilman suuren orkesterin osuuksia. **Jaan Otsin** johtama ensemble ei myöskään ollut täysin Marttisen partituurin mukainen, koska käyrätorven osuudet soitti baritonitorvi. Se on kuitenkin sivuseikka, sillä yhtye hoiti osuutensa tyylikkäästi. Hienosti tonttinsa hoitivat myös solistit: **Elli Vallinoja** loisti mielisairaana ja hyväksikäytettynä Marinana, ja tohtori Frommin osaa esittänyt **Rolf Broman** oli erinomainen niin äänellisesti kuin näyttämöllisestikin. **Ville Salosen** isä oli myös mieleenpainuva suoritus tragikoomisuudessaan.

Mannerin alkuperäinen näytelmä sijoittuu 1900-luvun alkuun, mutta

ohjaaja **Ville Saukkonen** oli valinnut oopperan epookiksi ruskeasävyisen 1970-luvun, mikä oli tyylikäs ja onnistunut ratkaisu. Saukkosen ohjaukselle on usein ollut tyyppillistä röyhkeää provosointi ja yleisöä väkisinkin naurattavat populaarikulttuuriviittaukset, mutta *Poltetussa Oranssissa* ei nähty kumpaakaan. Ohjaus oli – jos näin saa sanoa – oopperan perinteitä kunnioitava, eikä teoksen sisäänrakennetulla seksuaalisella pohjavireellä mässäily. Myös lavastus, puvustus ja koko visuaalinen ilme toimivat hienosti. Koska teoksen teemat – mielenterveysongelmat, toksiset perhesuhteet ja seksuaalinen hyväksikäyttö – eivät ole poistuneet keskuudestamme minnekään, olisi ohjauksen periaatteessa voinut siirtää myös nykyaikaan. Teoksen teemat ovat päinvastoin ajankohitaisempia kuin koskaan, ja siksi *Poltettu Oranssi* on uuden tulemisensa todellakin ansainnut. Aleksanterin teatterin esitysten jälkeen teos esitettiin myös Marttisen kotikaupungissa Hämeenlinnassa. Voisiko Box seuravaksi viedä oopperan vaikkapa koko Suomen laajuiselle maakuntakiertueelle?

Sasha Mäkilä

Valkoinen hevonen Keravan Oopperassa

Ralph Benatzky et al.: Im weissen Rössl

Ville Saukkonen, ohjaus

Tomas Takolander, musiikinjohto
Rooleissa: Eero Lasorla, Mia Heikkinen, Fanny Henn, Jere Hölttä, Kari Storckovius, Antti Tuomaala, Henrietta Grönn, Timo Salminen, Merja Halmetoja, Timo Ahvenjärvi, Leon Sirén, Petter Korkman, Jaana Alatalo, Outi Miles, Minna Ropanen, Hanna Heikari, Seppo Oksa, Mikko Sillfors

Kerava-sali 10.11.2024

Keravalla on toiminut aktiivinen oopperayhdistys Keravan Ooppera jo vuodesta 1977. Alkuaikoina sen ohjelmistoon kuului esimerkiksi

sellaisia oopperoita kuin Pergolesin *La serva padrona*, Mascagnin *Cavalleria Rusticana* tai Purcellin *Dido et Aeneas*. 1990-luvulta eteenpäin ovat tuotannot kuitenkin keskittyneet musikaaleihin ja operetteihin, kuten nyt kuultu klassikkoteos 1930-luvulta Valkoinen hevonen (Im weissen Rössl).

Tämän koomisen operetin (onko muunlaisia?) tarina kertoo majatalo Valkoisen hevosen hovimestari Leopoldista (tenori Eero Lasorla), joka on rakastunut majataloa pyörittävään leskeen Josephaan (sopraano Mia Heikkinen), jolta hovimestari ei kuitenkaan saa vastakaikua. Ohjaaja Ville Saukkonen on tuonut näyttämölle paljon väriä, ja sen taka-alaa hallitsee valtava videoseinä, jonka heijastamat tekstit, kuvat ja animaatiot ovat olennainen osa ohjausta – moderni ratkaisu, jonka en soisi yleistyvän, sillä seinän kirkkaus ja räikeät värit väsyttivät katsojan silmiä yli kolmetuntisen esityksen aikana.

Keravan Ooppera marssitti Kerava-salin pikkuiselle lavalle kunnioitettavan määrän laulajia ja tanssijoita, ja esiintyjien ikä vaihteli kirjaimellisesti teinistä vaariin. Jokainen halukas oli varmasti päässyt mukaan esiintymään, mikä toisinaan heijastui epätasaisina laulusuorituksina, mutta se on pienten oopperayhdistysten ja maakuntaoopperoiden arkea, joka täytyy vain hyväksyä. Päärooleihin oli joka tapauksessa onnistuttu houkuttelemaan hienoja esiintyjä – virtuoosisen ja hauskan Lasorlan lisäksi mieleen jäivät myös mezzosopraano Fanny Henn ja tenori Jere Hölttä.

Ohjaus oli – kontrastina hiljan näkemälleni Tauno Marttisen oopperalle *Poltettu Oranssi* – ”ehtaa Saukkosta”. Epookille uskollisuudesta ei ollut tietoaakaan, kun lavalle keinahteli sievä Sigismund (Antti

Tuomaala) pitkin hiuksineen ja hippikuteineen. Hahmon esikuvana lienee ollut Russell Brand – kunnes se paljastui kaljupäiseksi, jolloin Tuomaalan mimiikka vei ajatukset vuoroin Jorma Uotiseen, vuoroin Uno Turhapuroon.

Saukkosen ohjaus ei olisi täydellinen ilman viittauksia päivänpolitiikkaan, joten myös Riikka Purra ja Petteri Orpo saatiin naamareiden avulla manattua näyttämölle. Itseäni tällaiset teoksen juonesta irralliset gimmickit häiritsevät, mutta suurinta osaa yleisöä ne näyttivät naurattavan, ja sehän on pääasia. Myös teoksen nimessä mainittu valkoinen hevonen pääsi näyttämölle Keravan tanssiopiston tanssijan (Luna Korventaival) ruumiillistamana.

Keravan Oopperan Valkoinen hevonen on viihdyttävä koko perheen operetti, joka osoittaa, että näyttämötaiteitten harrastus on kaupungissa voimissaan. Orkesterikin hoiti oman osuutensa mallikkaasti Tomas Takolanderin ohjauksessa. Jään mielenkiinnolla odottamaan Keravan Oopperan seuraavia produktioita. Ehkäpä pitkän tauon jälkeen vuorossa voisi taas olla oopperaa?

Sasha Mäkilä

Karjala-nostalgiaa Kapsäkissä

Näkemiin, Viipuri! Musiikkidraama

Musiikkiteatteri Kapsäkki

4.9.2024

Esiintyjät: Niina Ahola, Ilkka

Hämäläinen, Anu Hostikka,

Seppo Äikäs

Käsikirjoitus ja alustus: Anna

Kortelainen

Dramatisointi ja ohjaus: Reetta

Ristimäki

Vaikka evakkoja ei ole keskuudestamme enää kovinkaan montaa, on nuoremasta polvesta noussut pintaan uudenlaista Karjala-aktivismia,

jossa on ”Karjala takaisin” -iskulauseiden sijaan keskitytty enimmäkseen uhanalaisen karjalan kielen tulevaisuuden näkymiin. Itsekin karjalaistaustaisena olen seurannut tätä liikehdintää kiinnostuneena ja vaihtanut sen seurauksena jopa osakuntaa. Karjala-aiheisia teatteriesityksiä on myös näkynyt ohjelmistossa aina silloin tällöin – viime vuonna kävin Musiikkiteatteri Kapsäkissä katsomassa musiikkimonologin *Mustu loukko*, ja nyt oli vuorossa Viipurin kaupungin vuoden 1940 evakuoinnista kertova *Näkemiin, Viipuri!*

Näkemiin, Viipuri! -musiikkidraaman konsepti oli poikkeuksellinen, sillä esityksen ensimmäinen ”puoliaika” (Kapsäkin ohjelmatekstin nimitys, ei minun!) ei ollut varsinaisesti esitys, vaan luento. Yleisö kuunteli herkeämättä, miten kirjailija ja taidehistorioitsija **Anna Kortelainen** luki otteita viipurilaisten evakuoitavien hyvässä uskossa täyttämistä koti-irtaimistolomakkeista. Jotta kaupunki saataisiin evakuoitua nopeasti tukkimatta liikennevälineitä ylisuurilla matkatavaroilla, oli asukkaille ilmoitettu, että kunhan he vain listaavat tarvitsemansa tavarat ja jättävät kotiaavaimensa lomakkeen mukana, lotat pakkaavat ne kyllä heidän puolestaan ja lähettävät heidän peräänsä evakointipaikkakunnalle. Tämä oli tietenkin pelkkää sumutusta, eivätkä lähteneet enää koskaan nähneet taakseen jättämiään vaatteita, polkupyöriä tai valokuva-albumeita.

Väliajan jälkeen pääsimme nauttimaan itse musiikkidraamasta neljän taitavan näyttelijän voimin. Näyttämölle oli onnistuttu loihittamaan pian evakkoon lähteviä irtaimistolomakkeiden kirjoittajia ja heidän välisiään luokka- ja kulttuurieroja, jopa kolmiodraamoja. Välillä puhjettiin lualamaan ajan iskusäveliä, jotka saivat yleisön enimmäkseen valkotukkaiset päät nyökyttelemään tyytyväisesti

musiikin tahtiin. Laulunumeroissa oli pientä epätasaisuutta, mutta esiintyjille täytyy antaa täysi tunnustus siitä, että he pääosin myös itse säesivät lauluun kitaralla, harmonikalla ja viululla. Hiukan liian kotikutoisen tunnelman tosin toi jossain numerossa käytetty taustamusiikki, jonka näyttelijä kehnosti piilotellen käynnisti matkapuhelimestaan.

Kaikkein mieleenpainuvien rooleista oli oopperakonkari **Niina Aholan** esittämä venäläisnainen, joka muistutti meitä siitä, että sodan uhkaama Viipuri oli monikulttuurinen kaupunki, jonka venäläisväestöstä monet kärsivät tilanteesta yhtä lailla. Sen sijaan näytelmän lopun käänne, muistutus vuoden 1918 tapahtumien (tai kansalaissodan) aiheuttamasta syllisyydestä, tuntui hieman päälleliimatulta ja liian suuren painoarvon saavalta yksityiskohdalta, kun näytelmän varsinaisena aiheena kuitenkin oli Neuvostoliiton hyökkäyksen alta pakenevien ihmisten elämä. Mielenkiintoisena detaljina muuten näkemiäni esityksen ajankohta 4.9.2024 oli täsmälleen 80 vuotta jatkosodan päättymiseen johtaneen aselevon 4.9.1944 jälkeen.

Näkemiin Viipuri! on erikoinen, joskin viihdyttävä sekoitus oppituntia ja nostalgiaa, ja sen pääasiallinen kohdeyleisö lieneekin evakot ja heidän jälkeläisensä. Yleisön kokoonpanosta päätellen kohderyhmä oli myös tavoitettu. Nähtäväksi jää, miten tämä mielenkiintoinen ja antoisa aihepiiri voitaisiin paketoida laajempaa yleisöä kiinnostavalla tavalla.

Sasha Mäkilä

Gauthier Dance: Seven Sins

Gauthier Dance / Dance Company Theaterhaus Stuttgart
Tanssin talo 12.10.2024

Gauthier Dancen esittämä, seitsemän eri koreografin luoma *Seven Sins* kä-

sittelee nimensä mukaisesti seitsemää kuolemansyntiä. Jokaisen synnin tanssin on koreografoinut eri koreografi, ja heidän tulkintansa synneistä ovat vaikuttavia ja monimuotoisia.

Itse en tunne tanssitaidetta kovin hyvin. Minua jopa vähän hermostutti mennä katsomaan esitystä. Kun kerroksellinen elementti on täysin sanaton, tavallinen talleja saattaa jäädä hämilleen. On myönnettävä, että osa tansseista oli helpommin tulkittavissa kuin toiset. Hyvä taide tasapainottelee helposti tulkittavan ja vaikeasti ymmärrettävän välillä — näin esityksestä tulee monikerroksinen.

Mieleenpainuvien tansseista oli **Sharon Eyalin** tanssi *Ylensyönti*. Tämä esitys jännitti eniten kaikista. Mietin, miten hyväkuntoiset tanssijat voivat ymmärrettävästi tulkita ylensyöntiä liikkeen avulla. Olisiko lopputulos kömpelö, nojaisiko se liikaa lavasteisiin, näkisikö tanssijan, jolla olisi tyyny tungettuna vaatteiden alle? Eyalin koreografoima tanssi olikin aivan upea, luova, vaativa, miellyttävä katsoja ja kuulla.

Tuttu kitaramusiikki alkoi soida kaiuttimista, mutta en heti osannut paikantaa mistä kappaleesta oli kyse. Pyörin paikoillani ja kysyin jopa seuralaiseltani, mikä kappale voisi olla (hänkään ei tiennyt). Vasta, kun **Lou Reed**in pehmeä ääni kaikui salissa, tajusin, että kyseessä oli The Velvet Undergroundin *Heroin*. Minusta oli aivan loistava ratkaisu koreografilta käsitellä huumeiden käyttöä ruoan ylensyönnin sijasta. Se oli minulle sillä hetkellä yhteiskunnallisesti ajankohtaisempi, ja se toimi paremmin. Lihaksikkaan soolotanssijan olisi ollut todella vaikea esittää pullistunutta länsimaalaista pohattaa, se olisi tuntunut enemmän koomiselta kuin kuolemansyntisen vakavalta. Tanssi itsessään oli myös vaikuttava, jopa pysäyttävä. Tanssija eläytyi voimakkaasti, ja olin aivan penkin reunalla koko esityksen ajan.

Muut mieleen painuneet esitykset olivat **Sidi Larbi Cherkaouin** *Laiskuus* ja **Marco Goecken** *Ylpeys*. *Laiskuus* olisi voinut kohdata ongelmia juuri samalla tavalla kuin Ylensyönti – miten esittää saamattomuus, kun lavalla tanssivat teknisesti todella taitavat tanssijat? Mutta Larbi Cherkaouin koreografia oli hauska ja surullinen samaan aikaan. Esityksessä kaksi nuorta miestä loikoilevat, liikkuvat harkitun letkeästi sekä masturboivat. Yhteiskunnallisesti Larbi Cherkaoui osui asian ytimeen: laiskuus sen syrjäyttävässä, eristävässä muodossa. Pimeässä, verkkareissa ja yksin.

Goecken *Ylpeys* taas oli rytmin, puvustuksen ja koordinaation taidon näyte, johon en ollut valmis. Tanssissa identtisesti puetut naiset kirkuvat ja liikkuvat yhdessä muodostelmassa. Puvustus toi ainakin mieleen yhdysvaltalaisen kauhuelokuvan, **Ti Westin** *Pearlin*. Lettikruunu päässä ja konservatiivinen mekko yllä tanssijat muistuttivat paljonkin elokuvan päähahmoa, joka toivoisi vain olevansa tähti ja uskoo olevansa juuri se, mitä kykyjenetsijät hakevat. Jos viittaus oli tarkoituksellinen, se teki tanssista minulle vielä herkullisemmän. Nautin aina, kun taiteenlajit kohtaavat.

Aszure Bartonin *Ahneus*, **Marcos Moraun** *Himo*, **Sasha Waltzin** *Viha* ja **Hofesh Shechterin** *Kateus* olivat myös todella hyviä tanssiesityksiä. Ehkä niistä eniten jäin kaipaamaan luovuutta ja monitulkinnallisuutta. Bartonin *Ahneudessa* pukumiehet hukuvat rahaan ja Waltzin *Vihassa* kaksi tanssijaa riitelevät voimakkain ottein. Tulkinnat tuntuivat ehkä hieman tavallisilta, mutta tanssijoiden kykyä täytyy silti kehua. Moraun *Himo* ja Shechterin *Kateus* olivat jokseenkin samanlaisia keskenään (tuskin tarkoituksellisesti), ja etenkin *Kateus* tuntui minulle hyvin irralliselta aiheeseen nähden. Jos kaiuttimista ei olisi kuulutettu jokaista syntiä etukäteen, en

tiedä, olisinko tunnistanut sen juuri kateudeksi. *Himo* taas ehkä jäi vähän pinnalliseksi. Olisin toivonut jotain hurjempaa, mutta ehkä sekin olisi ollut vähän klisee.

Seven Sins oli loistava kokonaisuus, jonka vahvat, luovat esitykset kannattelivat toisia, hieman arkipäiväisiä suorituksia. Tanssijat olivat mielettömän taitavia. Jokainen liike oli suunniteltu, harkittu ja vaati varmasti satoja tunteja harjoitusta. Juuri se tekee tanssin katsomisesta viehättävää. Haluan nähdä, kuten mitä tahansa urheilulajia katsoessa, miten ihmiskeho venyy äärimmilleen, kun sitä on treenattu vuosikautia. Sitä todellakin tarjottiin esityksessä.

Amelia Vaaranmaa

The Cleveland Orchestra näytti orkesterisoiton mallia Helsingin juhlaviikoilla

The Cleveland Orchestra
Vikingur Ólafsson, piano
Franz Welser-Möst, kapellimestari
Schumann, pianokonsertto; Tšaikovski, 5. sinfonia (28.8.)
Prokofjev, 2. sinfonia; Berlioz, Fantastinen sinfonia (29.8.)

Clevelandista, tuosta Ohion uneliaasta teollisuuskaupungista, on puhuttu Suomessa viime vuosina lähinnä koripalloihme **Lauri Markkasen** yhteydessä – hän nimittäin pelasi menestyksekkään kauden 2021–22 Cleveland Cavaliersin riveissä (joihin hän siirtyi toisesta Big Five -orkesterin kotikaupungista Chicagosta). Myös maan arvostetuin sairaala Cleveland Clinic saattaa olla tuttu ainakin television lääkärisarjojen ystäville.

Viime elokuun lopulla Clevelandin nimi oli jälleen kaikkien huulilla, koska kaupungin kruununjalokivi The Cleveland Orchestra saapui lähes 60 vuoden tauon jälkeen Suomeen soittamaan kaksi konserttia Musiikki-

talon loppuunmyydyssä salissa osana Euroopan kiertuettaan, kiitos Jane ja Aatos Erkon säätiön avokätisen tuen.

The Cleveland Orchestra on perustettu vuonna 1918, ja sitä varten rakennettiin aikoinaan myös upea konserttisali Severance Hall pahimman laman keskellä vuonna 1931. Orkesterin maineen vakiinnutti unkarilaissyntyinen kapellimestari **George Szell** johtajakaudellaan 1946–1970. Vastoin Suomessakin vallalla olevaa trendiä vaihtaa kapellimestaria parin vuoden välein, on Clevelandissa suosittu pitkiä sopimuksia – nykyinen ylikapellimestari, itävaltalainen **Franz Welser-Möst** on ollut virassaan jo kahdenkymmenen kahden vuoden ajan.

Heti alkuun on pakko tunnustaa, että konserttiarvion kirjoittajaksi olen puolueellinen. Työskentelin nimittäin vuosina 2010–2012 Clevelandin orkesterin apulaiskapellimestarina johtaen kymmenkunta konserttia orkesterin kanssa sen kotikaupungissa – enimmäkseen koululaiskonsertteja ja vastaavia tapahtumia (debyyttini oli orkesterin historian ensimmäinen Halloween-konsertti). Tuosta ajasta soittajien vaihtuvuus on ollut eläköitymisten ja muun liikkuvuuden vuoksi suuri – tunnistin lavalla olleista muusikoista noin puolet.

Orkesterin soiton korkea taso tuli ilmi ensi tahdeista lähtien, huolimatta Musiikkitalon kelmeästä akustiikasta. Musiikkitalossa ääni ei koskaan ympäröi kuulijaa, kuten tapahtuu hyvissä konserttisaleissa, joita meillä Suomessakin onneksi on pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Solisti **Vikingur Ólafsson** soitti **Schumannin** pianokonserton loisteliaasti ja omisti ylimääräisenä kuullun **J. S. Bachin** urkusonaatin Andante-osan **Kaija Saariaholle**, jota saamme kiittää Musiikkitalon uusista uruista.

Väliajan jälkeen seurannut **Tšaikovskin** viides sinfonia oli orkeste-

rin osalta hengästyttävän upeaa yhteissoittoa. Nopeat, säveltäjän omia metronomimerkintöjä seurailleet tempot olisivat voineet hieman hengittää ja antaa soinnille tilaa kompensoimaan Musiikkitalon puuttuvaa akustiikkaa. Welsler-Möstin pienieleinen johtamistyyli sinänsä on raikas tuulahdus verrattuna siihen poseerailuun, mitä Musiikkitalossakin usein näkee. Kapellimestarilla ei ollut mitään tarvetta vetää huomiota itseensä – sen sijaan orkesteri ja sen soitto olivat koko ajan pääosassa. Orkesteri toimiikin kamarimusiikillisesti ja oli hienoa nähdä, miten äänenjohtajat olivat jatkuvasti katseyhteydessä toisiinsa.

Konsertti muistutti myös soiton visuaalisuuden tärkeydestä – clevelandilaisten jousisektio on nimittäin kurinalaisuudessaan hämmästyttävä. Ensimmäisestä viimeiseen pulttiin jokainen jousisoittaja käyttää sentilleen saman verran joustaa, ja viulujen virtuosisissa korkeissa paikoissa yksikään soittaja ei fuskaa tai luistele. Näin jousisektion hopeinen sointi pysyy vahvana ja kultivoituneena kaiken aikaa.

Clevelandin orkesterin toisessa konsertissa, joka saatiin lisättyä juhlatuokkien kalenteriin ensimmäisen myytyä loppuun, oli varsin epätavallinen ohjelma, nimittäin kaksi suurta sinfoniaa. **Prokofjevin** harvoin kuultu 2. sinfonia oli mukana, koska orkesterin suunnitelmissa on koko sinfoniasyklin levyttäminen. **Berliozin** Fantastinen sinfonia puolestaan on kantarepertoarin hittejä. Jälleen orkesterin iskuvoima pystyi voittamaan konserttitalin akustiset puutteet ja nostamaan ainakin minulta ihon kannalihalle.

Nämä kaksi konserttia olivat vakuuttava todiste siitä, mitä on mahdollista saavuttaa silloin, kun ylikapellimestari on orkesterin johdossa kymmeniä vuosia ja pystyy työskentelemään pitkäjänteisesti. On myös vaikeuttavaa, että orkesteri soittaa nämä

konsertit pelkällä lyhyellä soundcheckillä – kiertueella ei enää harjoitella, vaikka ohjelmistossa on kahdeksan eri teosta, joista kunkin konsertin ohjelmistot kootaan. Clevelandin orkesteri tekeekin pitkiä kiertueita tai residenssejä useamman kerran vuodessa, mikä lienee yksi syy siihen, että elämä on elämisen arvoista huippumuusikolle myös Yhdysvaltojen keskilännen ruostevelyohykeellä.

Musiikkitalon yleisön koostumus kertoi kaiken siitä, miten tärkeä orkesterivierailu oli kyseessä. Bongasin salista useita kapellimestareita ja tusinoittain orkesterimuusikoita maamme eri orkestereista. Muun muassa Kuopion kaupunginorkesteri oli kokonaisuudessaan orkesterin ensimmäistä konserttia kuuntelemassa, ja sen vaskisektio sai Clevelandin orkesterin äänenjohtajilta vaskityöpajan seuraavana päivänä!

Clevelandin orkesterin muusikot kertoivat minulle ihastuneensa Suomeen ja toivovansa pikaista paluuta – he jopa vitsailivat, että orkesterillahan voisi olla tulevaisuudessa oma residenssi pohjoismaissa! Residenssi tuskin toteutuu ihan lähiaikoina, mutta sitä odotellessa toivotaan lisää tasokkaita orkesterivierailuja Suomeen – ja nautitaan myös kotoisista orkestereistamme, joita tämäkin vierailu varmasti inspiroi.

Sasha Mäkilä

Mirabilia – Somnium Ensemble 15 vuotta

Somnium Ensemble
Irina Ala-Opas, urut, Johannes Elfving, sello, Elisa Huovinen, kuoron johto, Tatu Erkkilä, juhla-kuoron johto
Temppeli-aukion kirkko
9.11.2024

Sanalle *somnium* **Adolf Strengin** *Latinalais-suomalainen sanakirja* antaa merkitykset uni, unennäkö, unelma, harhaluulo, jaaritus ja lörpötys. Sanan

mirabilis merkitykset ovat puolestaan ihmeellinen, kummallinen, ihmeteltävä, hämmästyttävä ja erinomainen. *Mirabilia* on sanan monikko – toisin sanoen konsertissa tulnaisiin kuulemaan useita ihmeellisiä, kummallisia, hämmästyttäviä ja erinomaisia asioita joko unelma-ensemblen tai lörpötys-ensemblen esittäminä! Miksi muuten Somnium Ensemble on ottanut latinankielisen nimensä jatkeeksi ranskalaisen sanan *ensemble*, kun kreikasta latinaan lainattu sana *chorus* on olemassa?

Somnium Ensemble on siis kuoro, ja millainen kuoro! Lavalla oli konsertin alkaessa lähes viisikymmentä taitavaa laulajaa, joita konsertin lopussa vielä vahvistettiin kuoron alumneilla. Alumnit ystävällisesti neuvoivat minua ottamaan paikan kirkkosalin takosasta, koska kuorosta lähtisi kova ääni. Onneksi otin neuvosta vaarin – vaikutuin varsinkin Somniumin mieäänistä (eritoten korkealta ja kovaa laulavat tenorit), joista mikä tahansa oopperakuoro voisi olla ylpeä.

Konsertin aloitti **Jaakko Mäntyjärven** *Canticum calamitatis maritimae*, jonka tekstissä YLE:n vuonna 2019 lakkauttaman latinankielisen uutisohjelman *Nuntii Latini* uutinen Estonia-matkustajalautan uppoamisesta yhdistettiin sielunmessun ja psalmin 107 tekstiin. Kuoro oli tämän teoksen parissa vahvimmillaan. Kuunnelllessa jäin miettimään kuoron käyttämää latinan ääntämystä – liekö säveltäjä antanut siihen jonkin ohjeen? Uutistekstiä ei nimittäin laulettu Rooman keisariajan ääntämyksellä, jota *Nuntii Latini* käytti lähetyksissään.

Kuoron artikulaatio oli joka tapauksessa ihailtavan yhdenmukaista. **Alex Freemanin** *Northern April* -teoksessa kuoro ihastutti hienolla englannin ääntämyksellään. Sitä kummallisempaa oli, että nimenomaan suomen kielen lausumisesta **Juhani Komulaisen** laulussa *Vaan kautta aiko-*

jen puuttui tarmokkuutta. Onko niin, että oletetaan kaikkien kuorolaisten osaavan ääntää suomea niin hyvin, että artikulaation täsmällisyyteen ei jakseta kiinnittää huomiota?

Väliajan jälkeiset **Monteverdi-** ja **Bach-**numerot olisivat hyötyneet pienemmästä kuorosta, sillä niissä Somniumin voima kääntyi Temppe-liauktion kirkon akustiikassa yksityiskohtien tappioksi. **Mendelssohnin** ihanasta *Den er hat seinen Engeln beföh-len* kuultiin kuoron taiteellisen johtajan **Elisa Huovisen** käsissä hitaahko tulkinta. *Elias*-oratoriossahan sama psalmi tulee esittää solistioktetilla orkesterin säestyksellä, vaikka usein säästöyistä se annetaan kuorolle, kun halutaan käyttää pienempää solistikaartia.

Konsertin lopuksi tusinan verran kuoron alumneja purjehti lavalle Somniumin perustajan **Tatu Erkkilän** vanavedessä. Erkkilän hyppysissä kuoron sointi tuntui kohoavan taas uudelle tasolle hänen johtaessaan **Gustav Holstin** sävellyksen *Nunc dimittis*. Soolo-osuudet lauloivat tenori **Niilo Erkkilä** ja hiljattain Helsinki Lied -kilpailun voittanut sopraano **Anna Ginström**.

Konsertti loppui svengaavaan negrospirituaaliin *Didn't my Lord deliver Daniel?* Elisa Huovisen johdolla. Summa summarum, Somnium ei todellakaan lörpötellyt, vaan esitteli mirabiliaansa niin huikealla tasolla, että sellaisesta moni muu kuoro näinä aikoina voi vain unelmoida. 15-vuotias kuoro on toki vielä nuori tulokas Suomen kuorokentällä, mutta toivotavasti se on tullut jäädäkseen. Paljon onnea, Somnium!

Sasha Mäkilä

Mikko Alatalo hymyilee kuin lapsi – aina vaan

Tavastia-klubi 7.9.2024

Coitus Int 50 Revival: Mikko Alatalo, Pena Penninkilampi, Harri Rinne, Juuso Nordlund, Hauli Bros ja vierailevia muusikoita

”Ja taas yö iskee hampaat niskaan” lauletaan Coitus Int -yhtyeen klassikkokappaleessa *Per Vers, runoilija*. Yllättävän hyvässä iskussa on myös kappaleen levyllä vuonna 1974 laulanut, 73-vuotias musiikin monilahjakkuus **Mikko Alatalo**, joka toi Tavastia-klubin lavalle mukanaan kolme alkuperäistä Coitus Intin jäsentä ja taustavoimiksi poikansa **Kalle Alatalon** bändin Hauli Brosin parilla vierailijalla vahvistettuna. Lavalla oli näin isolle porukalle jo ahdasta, mutta tunnelma oli tiivis myös salin puolella.

Idea legendaarisen Coitus Intin paluusta oli välispiikkien mukaan syntynyt jo **Juice Leskisen** eläessä, kun Leskinen ja Alatalo olivat käyneet Hauli Brosin keikalla kuuntelemassa, kun nämä soittivat parivaljakon vanhoja hittejä. Leskisen kuoltua vuonna 2006 jäi aie toteuttamatta, mutta kun Coitus Intin 50-vuotissyntymäpäivä lähestyi, herätti Alatalo idean henkiin ja sai mukaan kaikki vielä soitto- tai laulukunnossa olevat alkuperäisjäsenet **Pena Penninkilammen**, **Harri Rinteen** ja **Juuso Nordlundin**.

Tavastian keikka oli päätös vuoden kestäneelle, lähes neljänkymmenen konsertin kiertueelle, mikä on todella kunnioitettava suoritus seitsemänkymppisiltä veteraneilta. Alatalo esiintyi istuen ylimääräisiä kappaleita lukuun ottamatta, mutta laulu ja kitara helkkyivät siinä missä ennenkin. Keikalla soitettiin lähes kaikki hitit Coitus Intin kahdelta 1970-luvun albumilta, mukaan lukien *Hengitä sisko*, *Jeesus pelastaa*, *Tulppaani*, *Hän hymyilee kuin lapsi*, *Panomics*, *Odysseus* ja tietenkin ylimää-

räisenä *Elämässä pitää olla runkkua*. Alatalon ja kumppanien välispiikit olivat pikkutuhmaa setämieshuumoria parhaimmasta päästä, ja ne upposivat hyvin keski-ikältään ehkä kuusikymmppiseen yleisöön, jonka nuoruudessa ei poliittisesta korrektiudesta ollut kukaan vielä kuullutkaan.

Hauli Bros -yhtyeelle on annettava täydet pisteet manserokin perinteille uskollisesta tulkinnasta, ja varsinkin Kalle Alatalon taidokas kitarointi näytti saavan yleisön puolelleen. Myös yhtyeen bussikuski **Juha Hildén** kutsuttiin lavalle kappaleessa *Tango Iloharjulla* soi, jonka hän esittikin tangokuninkaallisen elkein. Päällimmäiseksi tunteeksi viihdyttävästä ja tanssittavastakin keikasta jäi ihailla rock-veteraani Alatalon ammattitaitoa kohtaan. *Hittimittari-* ja politiikkaseikkailujen vuoksi on aina välillä meinannut unohtua, millainen uskomaton lahjakkuus mies on niin säveltäjänä, sanoittajana kuin esiintyjänäkin. Alatalon vauhti ei tästä keikasta hiljene, sillä hänellä on vuorossa seuraavaksi ”Maalaispojasta 50 vuotta” -kiertue, jolle kaikkien rock-historiasta kiinnostuneiden kannattaakin ehdottomasti suunnata.

Sasha Mäkilä

Current 93 skips into Scandinavia – apokalyptista folkia syksyisessä Tapiolassa

Current 93

Tapiolasali, Espoo 1.10.2024

Syksy oli saapunut Tapiolaan, kun lokakuun ensimmäisenä päivänä tepastelin kohti Espoon Kulttuurikeskusta. Keli oli viimainen ja ilta hämärtyvä, joten apokalyptisen folkin pioneerien, englantilaisen Current 93:n, konsertin tunnelmaan oli helppo virittäytyä. Kun aluksi kuulin yhtyeen saapuvan Suomeen, en osannut ajatella, kuinka

suuri seuraajakunta heille Suomesta voisi löytyä. Paikalle oli kuitenkin saapunut iso joukko ihmisiä jo hyvissä ajoin, ja kauppa merch-pöydällä kävi kuumana jo puoli tuntia ennen konsertin alkua. Tarjonta oli laajaa monenlaisista paidoista lippiksiin sekä erilaisiin musiikkitalenteisiin. Tuska-Liven sekä Blow Up That Gramophonen järjestämän konsertin venuena toimiva Tapiolasali oli permannolta parvelle lähes tupaten täynnä, mikä oli mahtavaa huomata, sillä kyseessä on kuitenkin varsin marginaalista kohteellista musiikkia luova yhtye, vaikka heidän biiseillään onkin vieraillut **Björkin** sekä **Nick Caven** kaltaisia suurtähtiä.

Current 93:n perusti vuonna 1982 **David Tibet**, ja siitä lähtien musiikkia on valmistunut tasaiseen tahtiin peräti 23 studioalbumin verran. Yhtyeen tuorein studioalbumi on vuoden 2022 melankolisen kaunis *If a City Is Set Upon a Hill*. Current 93:a voidaan pitää Tibetin projektina, sillä muut jäsenet ovat vaihtuneet useaan otteeseen vuosien varrella. Tänäpäin Tibetin seuraksi lavalle astelivat kitaristi **Alasdair Roberts**, pianisti **Reinier van Houdt**, viulisti **Aloma Ruiz Boada**, puhallinsoittaja **Michael J. York**, elektronikasta vastaava **Andrew Liles** sekä videotaiteilija **Davide Pepe**.

Esitys sai alkunsa noin 20 minuutin videonäytöksellä, johon yhdisteltiin sähköistä ambient-musiikkia. Suurin osa konsertin läpi nähdystä videoista olivat osa Pepen installaatioprojekteja, joissa hän tutkii ”todellisuuden havainnointia ajattomasta ulottuvuudesta”. Ajattomuutta videoissa heijastelivat äärimmäiset nopeudet sekä hidastukset, jotka kulivat arkisista kadun kuvauksista aina abstrakteihin glitchmäisiin kuviin. Odottava tunnelma on aistittavissa yleisössä, kunnes lopulta soittajat astelivat lavalle aplodien saattelemana. Hetken saamme vielä odottaa, kunnes

Tibet tepastelee pianon takaa paljain jaloin estradille raikuvien suosiosoitusten lämmössä. Yhtyeen apokalyptinen maine nousee välittömästi esiin, sillä heti alusta kuolema on temaattisesti lyriikoissa läsnä samalla kun taustalla videoissa nähdään useita sienipilviä pommien jäljiltä. Tibetin puvun housuissa sekä takissa oli roiskittuna punaista maalia, jonka myötä kuvasto on vahvasti yhdistettävissä tämän hetkisiin verilöylyihin Lähi-idässä. Tunnelma konsertille on viimeistään tässä vaiheessa asetettu, ja se ei ole varsin hilpeä.

Current 93 on julkaissut musiikkia peräti viidellä eri vuosikymmenellä, mikä näkyi sekä konsertin materiaalissa että kestossa. Kahden ja puolen tunnin aikana yhtye esitti musiikkia laajasti eri aikakausilta – allekirjoittanut edusti yleisön nuorempaa väkeä, joten tuorempi tuotanto on itselläni lähempänä sydäntä. Rauhallinen ja melankolinen tunnelma kahdella viimeisimmällä studioalbumilla poikkeaa jokseenkin 80–90-lukujen tuotannosta, josta löytyy myös hieman nopeatempoisempaa materiaalia, vaikka pääpaino sielläkin on herkässä tunnelmoinnissa. Tibetin omintakeisen käheä ääni yhdistettynä hengellisiin sekä myyttisiin, kuolemaa käsitteleviin sanoituksiin, yhtyeen soittamaan herkkään, jokseenkin dissonoivaan, mutta voimakkaan koskettavaan musiikkiin toimii kauniisti yhteen konsertin läpi. Yleisö pääsi myös laulamaan muun muassa *The Death of the Corn* sekä *Happy Birthday Pigface Christus* -kappaleiden mukana, ja Tibet intoutui hieman tanssahtelemaankin. Vuosikausien esiintyminen tuli ilmi Tibetin tavassa ottaa sekä lava että yleisö haltuun niin sanotusti pienin, mutta suurin elein. Satunnaiset interaktiot joidenkin yleisön henkilöiden kanssa loivat konserttiin hienoa läheisyyden tuntua sekä intiimiyttä.

Kello läheni kymmentä, kun Current 93 poistui lavalta viimeisen keran valtaviin aplodien kera. Yleisö oli noussut seisomaan osoittaakseen arvostusta yhtyeelle sekä konsertista että vuosikausien työstä marginaalisemman musiikin uranuurtajina. Salin tyhjennyttyä lämpiössä oli jälleen pitkä letka ihmisiä jonottamassa myyntipöydälle hankkimaan pysyviä muistoja erityisestä illasta. Ihmisten juttellessa hymyissä suin keskenään oli kuultavissa vuolaita kehuja konsertista, joista mieleen painui erityisesti: ”Se oli varsin, miten mä sanoisin, biblical.”

Miska Lamberg